

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četril leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpmi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Zaradi pomanjkanja papirja smo nekoliko izpremenili obliko »Delavca«. Obseg je vendar ostal isti.

Pozor člani „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico!“

Z ozirom na članek, ki je izšel v zadnji številki našega lista, nam piše načelnstvo »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico« sledeče:

Zahvaljujemo se Vam za izredno lep članek glede višine deležnega sklada v konsumnih društvih. Obenem Vam pošiljamo v objavo predlog, ki je predložen letošnjemu občnemu zboru od nadzorstva. Glasi se:

»Z ozirom na neoporečno dejstvo, da je naši zadrugi treba čim več lastnega kapitala, je **nujno**, da se zviša članski delež od 30 K na 40 K. — Občni zbor zato skleni:

Zadružni delež vsakega člana znaša 40 K (reci štirideset kron).

Od dividende za leto 1913./14., ki je

glasom sklepa občnega zbora z dne 6. decembra 1914 bila vpisana kot hranilna vloga v dobro članom, naj se vzdigne potrební znesek in se ga vpiše na delež; kdor pa nima nič v dobro vpisanega, naj pa to doplačilo v tedenskih ali mesečnih obrokih doplača. Ako bi povišek ne bil do prihodnjega občnega zbora vplačan, se vpiše od prihodnje dividende (tedaj od l. 1915./16.) potrební znesek na delež.

O izplačilu preostale dividende za l. 1913./14. naj sklepa letošnji občni zbor.«

Res je, da je glavno za vsako podjetje, ki hoče svojim odjemalcem ugodno postreči, dovolj denarja, dovolj lastnega denarja. Deležni sklad je za zadrugo lasten denar!

Z zadružnim pozdravom.

Objavljamo in priporočamo v odobrenje!

Človeške žrtve v prejšnjih vojnah.

Kužne bolezni, lakota, vojne so bili od nekdanj največji sovražniki človeštva, trije zavezniki smrti. Civilizacija je začela boj proti smrti. Nevarnost kužnih bolezni je omejila znanost; socialna nova ureditev lajša lakoto; najhujša teh treh tovarišic, najbolj kruta in le od človeške volje odvisna, vojna, pa vihti neomejeno svoj strahoviti bič. Koliko človeških žrtev so zahtevale prejšnje vojne, o tem je napravil francoski astronom in matematik Flammarion nekaj statistike. Po njegovem računu so zahtevale vojne samo v minulem stoletju 15 milijonov človeških žrtev. Na posamezne vojne pripada naslednje število:

Napoleonove (1799—1815) 8,000,000, ruska krimska (1854) 800,000, italijanska

LISTEK.

Ivan (IV.) Grozni.

V dolgi vrsti ruskih vladarjev smemo prisposodbljevati Ivana »Groznega«, ki je vladal od leta 1534. do 1584. (do leta 1546. sicer pod jerobstvom svoje matere), z rimskim cesarjem Neronom. Ivan je bil štiri leta star, ko je postal car. Deset let se ni nihče oziral nanj in so ga naravnost slabo vzgajali, toda nekega dne — bil je star šele štirinajst let — je v presenečenje vseh prišel v državni svet, v katerem je imel odločen govor, ter očital svētnikom, da so izrabljali njegovo mladost, zapovedal rabljem, da so pograbili regenta kneza Šujskega ter ga pretepli s šibami do smrti. In tako se je zgodilo. Ves dvor je kar onemel; le neki bojar, Buturlin, je zajecjal nehote: »Ta bo pa grozovit car!« Izrekel je te besede prav potihoma svojim sosedom, a car ga je vendar slišal in zapovedal drugič hladnokrvno, da so Buturlu iztrgali jezik in ga pustili izkrvaveti. Tudi to se je zgodilo, kakor je car zapovedal. Ves dvor se je

takoj valjal v prahu pred mladeničem, ki je pa odslej svojo okolico zaničeval in preziral in jo motril vedno nezaupljivo pravtako kakor jo je prej sovražil. Dve leti je zato vihtel svoj meč in knuto proti vsem, katerim ni zaupal ali ni bil zadovoljen z njimi. Toda nikogar ni bilo, ki bi bil pri tem početju oviral nezrelega dečka.

Po svojem kronanju (dne 16. januarja 1547) se je Ivan znatno spremenil. Postal je mirnejši, poslušal je dobrohotne svete in se bolj premagoval. Zlasti je pomirljivo vplivala nanj njegova soproga Anastazija. Žal, da je umrla že leta 1560., car Ivan pa se je zopet vdal vsem svojim strastem. Po naravi nezaupljiv, si je osnoval posebno rabeljsko gardo, zloglasno »Opričino«, katere člani so vršili taka nasilstva, da je pomenila beseda »opričnik« v ruščini toliko kot »morilec in požigalec«. Opričniki so bili njegovo slepo orodje ter so izvrševali neusmiljeno vse njegove ukaze, če prav so bili še tako grozoviti. Trebalo je samo, da je kdo povedal carju, da ga ta ali oni utegne sovražiti, da ima slabe namene proti njemu, da je o njem slabo govoril ali da se bavi s čarovništvom (ki se ga je car edino

bal), in takoj je ukazal, osumljence ugonobiti, neglede na to ali so krivi ali ne. Čuditi se nam torej ni treba, če je pisal neki takratni kronist: »Kri je tekla pravtako v čarjevi palači kakor na cesti. Po ječah in samostanih so odmevali izključno vzdihljaji zaprtih. Car je prelivaval kri na kri, dal je pomoriti pravtako prijatelje kakor sovražnike; v grozovitostih je še prekašal Nerona in Kaligula.«

Kakor znano sta surovost in pohotnost dve sorodni svojstvi, zaraditega se nam ni čuditi, če Ivan tudi v tem pogledu ni poznal meje. Ženska, ki mu je ugajala, se mu je morala vdati, bodisi da je bila omožena ali samska. Na svojem razkošnem gradu Aleksandrova Slabada pri Moskvi je prirejal najbolj divje orgije. Jako značilno pa je zanj, da je bil navidez prav pobožen. Pripovedoval je, da je njegov razkošni grad le samostan in on da je »opat«, njegovi družabniki pa »redovni bratje«, in res je šel sam vsak dan k maši ter pazil, da so bili tudi njegovi »redovni bratje« vsak dan vsi pri njej. Po maši so se seveda začele takoj znova orgije! Njegova pobožnost pa ni prav nič omiljevala brezobzirnosti napram duhovnikom. Ko

(osvob. in dr.) 300.000, pruske (1861 do 1866) 300.000, severoamer. meščanska (1861—1865) 1.000.000, nemško-francoska (1870/71) 700.000, rusko-turška 400.000, meščanska južno ameriška 500.000, kolonialne vojne (indska, mehikanska, alžirska, transvaljska, abesinska, madagaška, kitajska) 3.000.000, skupaj 15.000.000.

Napoleon sam je povzročil smrt 8 milijonov ljudi; 3 milijone Francozov in 5 milijonov inozemcev. Tudi slava prejšnjih podjarmljevalcev ni bila pridobljena z manjšimi žrtvami. Cezar, slavni rimski vojskovodja je uničil nad 3 milijone Galcev, ki so prebivali na sedanjem Francoskem; v vojnah Aleksandra Velikega (Macedonskega) je padlo 2 milijona ljudi. Od početka indoevropske, to je sedanje, civilizacije, torej v dobi 30 stoletij je padlo v bitkah 1200 milijonov ljudi. Ker ima vsako stoletje 36.525 dni in pride na vsako stoletje 40 milijonov padlih ljudi, je torej padlo povprečno vsak dan v vojni 1100 ljudi. Vračunjeni pa niso v teh podatkih tiste žrtve, ki so poginile indirektno, ker jim je poginil reditelj, ki jih je pobrala kužna bolezen itd.

Tudi v tem stoletju smrtna žetev vojen ni majhna. Transvaljska (burska) vojna, rusko-japonska, tripolska, obe balkanski vojni, mehikanska vojna, razne kolonialne vojne, so zahtevale mnogo več nego en milijon človeških žrtev.

Cepljenje proti koleri.

Iz tozadavne spomenice, ki jo je izdalo ministrstvo za notranje zadeve priobčimo naslednje točke:

Kali kolere (kolera - bacili) pridejo skozi usta v naše telo. Umazane roke, onesnaženi predmeti (živali) posredujejo vstop bacilov v človeški organizem. Skrbna telesna snaga, predvsem v občevarjanju z na koleri obolelimi ter osebna previdnost nam zagotavlja varnost pred okuženjem, če ni kakih posebno neugodnih zunanjih okoliščin. Ta osebna previdnost zahteva med drugim, da v okuženih krajih ne uživamo nekuhanih jedi in da opuščamo celo kuhana jedila, če niso zavarovana pred okuženjem, n. pr. po muhah.

Ako je osebno varovanje nemogoče, zlasti če je osebno negovanje snage oteženo ali celo neizvedljivo, ako manjka potrebnih splošnih zdravstvenih naprav

(oskrbe z dobro vodo, brezhibnega odstranjevanja odpadkov itd.) in odpovejo varnostne in zatiralne odredbe proti koleri (pravočasna naznanitev, izolacija, desinfekcija itd.), takrat zamore priti v poštev cepljenje proti koleri. Pri takih izrednih razmerah, n. pr. na bojnem polju, ali ako nastopa obolenje v številnih slučajih, ki niso nastali potom kontaktne infekcije (občevanje z na koleri obolelimi), bo torej misliti na cepljenje.

Ako so dani navedeni predpogoji, priporoča se varnostno cepljenje proti koleri zlasti osebam, ki imajo po poklicu stalno opraviti z na koleri obolelimi bolniki.

V nobenem slučaju pa ne more nadomestiti to cepljenje preizkušenih brezpogojno potrebnih varnostnih in zatiralnih naprav. Le-te se morajo vsikdar, tedaj tudi če se je vršilo cepljenje, strogo in natančno izvrševati.

Cepljenje se izvrši tako, da se dvakrat v presledku 5—6 dni strogo aseptično obrizga 1 cm^3 cepiva pod kožo.

Kot posledice se opazajo po injekciji šestokrat neznatne bolečine, nadalje rdečica in oteklina na injekcijskem mestu, včasih glavobol in zvišanje telesne temperature do 38° C. Te posledice izginejo po enem ali dveh dneh. Prav redkokrat se opazajo tudi neznatni, kratkotrajni želodčni ali črevesni pojavi.

Pri nepovoljnem zdravstvenem stanju (predvsem pri vnetju ledvic, pri nosečnosti) naj se cepljenje opusti.

Varnostni učinek cepljenja ne nastopi takoj, marveč šele po nekaterih dneh in traja več mesecev.

To varnostno cepljenje proti koleri pa nas ne brani zanesljivo infekcije — v nasprotju s cepljenjem proti kozam, ki ga smatramo kot brezpogojno potrebno varstveno sredstvo pri zatiranju koz. Uspeh cepljenja proti koleri se marveč javlja osobito v tem, da manj cepljenih oboli in umrje kakor pa takih, ki niso bili cepljeni. Zdi se tudi, da je bolezen pri cepljenih mnogo lažja.

Ker se ravno lahka obolenja lažje prezejo ter tako pospešujejo razširjanje, mora tudi vsaki cepljenec strogo izpolnjevati vse predpise v obrambo kolere. Paziti ima torej na zdravstveno stanje, takoj poklicati zdravnika ter naznaniti vsak sumljiv, če tudi sebi malenkostni slučaj obolenja. Nikdo naj se ne da v zaupanju na varnostni učinek cepljenja zapeljati, da bi

zanemarjal prepotrebne obrambne predpise proti koleri.

Ako traja po cepitvi nastopivša boleča oteklina s trajno mrzlico čez dva dni ali ako se vsled cepljenja pojavijo kaka druga bolezenska znamenja, treba je to takoj naznaniti pristojni politični oblasti, ki potem uvede potrebne poizvedbe.

Proti narodnostnemu sovraštvu.

Bodi že usoda sedaj živečih generacij kakršnakoli, glede na bodoči razvoj Evrope in človeštva smemo biti prepričani, da more biti sedanja vojna zanj le prekin ne pa trajna ovira. To nas uči zgodovina, to nam izpričuje potreba razmer. Noben narod in nobena država ne more živeti brez drugih: vsi potrebujejo druge za svoj razvoj v materialnem, intelektualnem in morališkem pogledu. Blago, ljudje, kapital in ideje se bodo zopet menjavali sem in tja; narod bo imel zopet dobiček od tega, kar je drugi pridobil na kulturnem napredku. Izolacija bi bila otroplost. Zato se zopet združijo k skupnemu delu vsi, ki se sedaj tako sovražijo.

Bodi danes zid nezaupanja in sovraštva, ki ga je potegnila vojna med ljudstvi posameznih držav navidez še tako neprestopen, po miru pade, kmalu pade.

Prof. Lammasch-Dunaj.

Svetovna vojna.

Četrta italijanska ofenziva ob soški fronti kar ne more priti do zaključka. Napad za napadom, uničenje prelepe Gorice z granatami, toda ne grei n ne gre čez bojno črto, ki je domala ena in ista, kakor je bila pred šestimi meseci, spočetka vojne na italijanski meji.

Vsako italijansko vojno poročilo piše o zmagah, a kljub temu so vedno na enem in istem mestu.

Iz uradnega poročila z dne 23. t. m. posnemamo: »Veliki boji za goriško mostišče in na robu Doberdobske visoke planote trajajo. Več napadov močnih sovražnih čet na Podgoro smo krvavo odbili. Tudi pri Pevmi in Oslavju so se držale naše čete proti vsem naskokom. Pogosto se boji tudi ponoči niso končali.

se je nekoč drznil metropolit Filip v cerkvi očitati carju grehe, ga je dal car med službo božjo odvesti izpred oltarja, sleči in s šibami izpoditi iz cerkve. Potem so mu oblekli beraško obleko, ga posadili na sani ter ga vozili po cestah v zasmeh množicam, nato pa so ga vrgli v ječo ter končno umorili. Da bi se pa prikupil nebu, je bil strasten verski nestrpnež. Če je videl žida, mu je zaklical: »Daj se krstiti ali pa te vtopim!« Ko so ga opozorili, da prisiljen krst nima vrednosti, je izgnal vse žide iz svoje države, katolikom in luterancem je pa dal porušiti cerkve, ki jim jih je dal sezidati sam takrat, ko je bil v svojo zabavo nekoliko strpnejši.

Večkrat se je hodil ženit. Če je zagledal ob takih prilikah na cesti dekle, ki mu je ugajala, in je bila hči bojara, se je dal takoj poročiti z njo (tako je storil v istem času tudi angleški kralj Henrik VIII. šestkrat), če pa ni bila vredna njegovega prestola, tedaj je vpričo vseh ljudi vganjal na cesti nasilnosti ter žrtev potem zapodil z denarno odškodnino ali pa brez nje. Svoje soproge je zapustil, kadar se jih je naveličal, ali pa jih je mučil do smrti.

Njegov najstarejši sin mu je bil v vsem popolnoma podoben in je bil zaraditega tudi njegov ljubljenec. Na srečo Rusije je ta izvrstni sin očetu nekoč ugovarjal. Razljučen je zakričal car nanj: »Kaj, ti se drzneš, meni, svojemu očetu in gospodu dajati svete in predpise?« In v jezi je zagnal svoj buzdovan za njim. Sina je zadel smrtno, oče je potem pač tarnal, a bilo je prepozno. Z enako ljutostjo je ravnal Ivan s političnimi nasprotniki. Veliki Novgorod je bil takrat največje, najbogatejše in najmogočnejše rusko mesto. »Kdo se kaj upa zoper boga in Novgorod?« je bil pregovor. Ivan, ki je slutil, da se hoče Novgorod osvoboditi njegove vlade, je sklenil dati mestu dobro lekcijo. Z ognjem in mečem je razsajal med prebivalstvom, od katerega je pobil do 15.000 — po drugih poročilih celo 60.000 — ljudi ter s tem uničil mesto, ki je še dandanes neznatno. Tudi Tver in Moskva sta občutila njegovo železno pest.

Njegov konec je bil vreden njegovega življenja. V marcu 1584. se je prikazala na nebu zvezda repatica, in car je vprašal zvezdoznance, kaj pomeni. Z razuzdanim življenjem si je nakopal hudo bolezen

ter ga je zaraditega repatica jako vznemirjala. Šestdeset vedeževalcev iz zvezd, zdravnikov, čarovnikov iz Laponske, učnjakov — kratko ljudje, o katerih je Ivan mislil, da poznajo, kaj pomeni komet (zvezdoznancev v Rusiji ni bilo), je bilo sklicanih v Moskvo k velikim posvetovanjem. Ta visoki svet je izrekel, da komet naznanja, da umrje car dne 18. marca. Kako so prišli do tega sklepa, ne vemo. Morda so računali s tem, da večkrat umrjejo ljudje iz samega strahu, če se jim je smrt napovedala določeni dan. Vsekakor pa možje nisopoznali carjevega značaja. Ako bi mu bili prorokovali skorajšnje ozdravljenje, bi jih bil najbrže bogato obdaril, tako je pa dal vse skupaj — sežgati na grmadi. Njegova bolezen se je pa le hujšala, in usodni 18. marec se je bližal. Car se je spokoril, ter sklenil, da se spravi z nebom. V ta namen je dal pripeljati vse zaklade ter jih razprostrati pred seboj, da izbere, kaj bo podaril cerkvam. Ko je ogledoval zaklade, vstopi njegova snaha, ki je imela izredno lepe prsi. Ivan jo pokliče k postelji. Sinaha se mu je sramežljivo komaj iztrgala in zbežala, tast pa se ji je surovo smejal in se

Obstreljevanje mesta Gorice v času od 18. do 21. novembra je povzročilo zopet mnogo izgub človeških življenj in mnogo škode. Ubitih je bilo 20 civilnih oseb, 30 ranjenih, 48 poslopj je bilo popolnoma razdejanih, 250 močno, 600 manj poškodovanih. Včeraj so vrgli Italijani zopet nekaj sto težkih bomb v mesto. — Več italijanskih naskokov izhodno od Selc je zadelo na štajerski pešpolk grof Beck št. 47, ki je obvladal svoje pozicije dvakrat z ognjem in tretjič v boju z bajoneti. — Severno od goriškega mostišča so se ponovili običajni sovražni sunki kakor navadno brez uspeha. — Dva naša letalca sta metala bombe na Arsiero.»

Italijanski vojaški kritiki svare, naj se ne upa pretirano na padec Gorice. Mesto se more vzeti šele, če se posreči, da se vržejo avstrijske čete popolnoma na levi breg Soče, kar je pa odvisno od vremena in od tisočerih drugih slučajev.

Zaradi neuspehov na bojišču izgubi Italija ves ugled kot velevlast zlasti pri nevtralcih. Imeli so doslej pri svojih operacijah do pol milijona izgub na moštvu.

Ententa kliče Italijo na pomoč na Balkan, ker se ji zdi, da tam utegnejo priti nje čete v veliko zadrego ter da prej otežkočujejo njih operacije nego pospešujejo.

Srbija je po velikem delu že zase dena. Stara Srbija je popolnoma v rokah zaveznic, Sandžak in Nova Srbija sta osvojena deloma. Avstro-ogrske čete so zasedle Pripolje, nemške pa so pred Mitrovico, druge nemške čete in Bulgari so pred Pristino. Vrše se boji na Kosovem polju, ki pa potekajo ugodno za zaveznice.

Srbska armada mora biti že silno oslABLJENA, zakaj od početka sedanje ofenzive so ujele zaveznice blizu 90.000 mož. Če odštejemo še pobito in ranjeno moštvo, utegne šteti srbska vojska kvečjemu še kakih 120.000 mož. Srbi se umikajo proti Albaniji in Črni gori.

V srbski in črnogorski armadi je zavlada la lakota.

Pred resno odločitvijo se nahaja Grčija. Lord Kitchener je bil v Atenah v avdijenci, blokada entente traja že dalje časa, toda Grčija se upira zahtevam entente še vedno. Vojni svet entente v Parizu sklicuje zopet sejo, da se bo pečal z »uporno« Grčijo. Terorizem je torej vsaj doslej slabo vplival na Grškem. Francozi

po smehu nad svojim »dovtipom« počutil bolje. Nato je vstopil dvorjan ter ga vprašal, če želi morda meniško kuto, ki jo je po starem običaju moral obleči vsak umirajoči car, ker je usodni 18. marec že tu. Car se mu je v lice posmehoval in trdil, da se še nikoli ni tako dobro počutil kakor sedaj; vedeževalci iz zvezd so osli, ki so po pravici bili sežgani za svoje goljufije, in zahteval, naj mu prinese zlato slavnostno obleko. Ko se je oblekel v svojo krasno vladarsko obleko, je zahteval šah, da ga igra z dvorjanom. Doslej je namreč dobil iz razumljivih razlogov vsako šahovo partijo, zato je postal strasten šahist. Postavil je na deski še figure, naenkrat pa omahne in se zgrudi mrtev.

Grozovit je bil Ivan IV. Vaseljevič, vendar pa se mu ne more odrekati, da je znal ohraniti v državi red. Prvi je tudi odkril morskot pot, ki veže Anglijo in Rusijo preko Arhangelska, pospeševal je trgovino z inozemstvom ter poklical na Rusko trgovce, učenjake, obrtnike in umetnike in s tem pospeševal kulturo. Za njegove vlade se je naselilo zlasti mnogo Nemcev v Rusiji.

so poslali svoje čete iz Soluna proti Bulgarom, Anglija se jih pa ne upa poslati na bojišče. Vsi znaki kažejo, da se bo Grčija naslonila na osrednji državi ali pa vsaj na svoje balkanske sosedé. Pritisk entente na Grčijo je tako silen, da je pričakovati na Balkanu novih komplikacij.

Na ruskem bojišču je nastal nekaj premor, vendar pa se vrše posamezne bitke. Zlasti je naletela Hindenburgova armada na severu v boju za Rigo in Dvinsk na precejšen odpor.

Sicer poročajo razne vesti:

V Besarabiji se dalje množe ruska ojačenja. Vedno dohajajo novi vlaki ruske kavalerije in infanterije. Največje kopičenje je v donavskih pristaniščih Reni, Ismail in Kilia, kjer se ustavljajo tudi ruski prevozniki, polni vojaštva. Ruski višji oficirji vedno nadzirajo čete. Rusi pripravljajo tudi ob Dnjestru zakope.

Popotniki došli iz Besarabije poročajo, da je došlo v Odeso 100 japonskih topov, ki so jih odposlali na besarabsko-bukovinsko mejo. Trdi se dalje, da so izbruhnili v Besarabiji upori med delavci, o katerih se uradno poroča, da so jih povzročili tuji hujskači.

»Echo de Paris« poroča: Ruski vojaški krogi izjavljajo, da so morali ustaviti ofenzivo v Galiciji, ker so morali pripraviti 200.000 mož proti Rumuniji.

Časopisje že priznava, da se je popolnoma izjalovila ruska ofenziva v Voliniji. »Temps« priznava, da v Voliniji Rusov ne spremlja sreča. Umakniti so se morali za Stir, kjer se bijejo le še za nekaj kilometrov.

Lijonskim listom poročajo očitvidci o bojih pri Stiri. Ruske izgube so bile velike, ker jih je artiljerija pokosila na tisoče; zemlja se je tresla. Na primeroma kratki bojni črti dveh do treh vrst je padlo v 24 urah nad pol milijona krogel. Prejšnjih vasi in krajev ni več.

»Birževie Vjedomosti« kakor tudi drugi listi naglašajo, naj se podpira najetje notranjega posojila. Vojni dolg znaša že 7000 milijonov rubljev, pred vojsko so pa znašali državni dolgov 9000 milijonov rubljev. Do 5. t. m. so izdali bankovcev za 5054 milijonov rubljev.

Na francoskem bojišču se vrše običajni boji. Nove ofenzive obetajo listi z obeh strani, kaj pa ukreneta vojni poveljstvi, bomo videli v kratkem.

V Vogezih, nadalje med Maaso in Moslo in na Flandrskem se je zadnje dni pričela zima z vsemi neprilikami. Kljub snežnim viharjem v Vogezih, trajajo artiljerijski boji. Bavarskim patroljam se je posrečilo dognati, da leže pred francoskimi jarki francoski mrtvi vojaki v žičnih ovirah, ki od aprila sem niso bili pokopani.

Turško bojišče je prizor manjših bojov na Galipoliju in v Kavkaziji. Operacije na Galipoliju še niso opustili ententaši.

Domači pregled

Poslanec sodrug Winarsky umrl. Sodrug Winarsky je nenadoma umrl na Dunaju dne 23. t. m. za kapjo v 43. letu svoje dobe. Marljivi sodrug je bil tudi tajnik nemške socialne demokratiške stranke avstrijske. Naši sodrugi ga poznajo z zadnjega strankinega zbora v Ljubljani, ki se je vršil prav tiste dni, ko se je izyršil usodni umor v Sarajevem. Sodrug Winarsky je rekel takrat: »Ta nesrečni umor bo imel velike in hude posledice. Žal, da se je to zgodilo«. Pogreb je bil v četrtek ob 3. popoldne na Dunaju.

Vnovčevalnice — karteli. Agrarci si belijo lase, kako bi podražili poljske pridelke in živino. Sedaj je vojna. Živil, zlasti klavne živine, vedno nedostaje na trgu. Kako silno bi lahko dvignili cene, če bi ne bilo teh preklicanih maksimalnih cen in paragrafov zoper odušstvo. Maksimalne cene imajo svojo dobro stran, toda maksimalne so in producenti prodajajo pridelke po maksimalnih cenah, če so toliko vredni ali pa ne. Vnovčevalnice, ki jih snujejo po raznih deželah, imajo namen monopolizirati produkte, s svojim političkim vplivom pa bodo izsilile, dokler traja vojna čimvišje cene, čimvišje maksimalne cene. Vnovčevalnice pravijo v svojih pravilih, da bodo podpirale aprovizacijo in seveda po »primernih cenah«. Agrarci so nam pa znani že iz prejšnjih časov, ko še ni bilo vojne. Izvojevali so visoke carine na uvozno blago in morda prav zaradi tega težimo vsaj deloma sedaj o pomanjkanju živine in drugih pridelkov. To kar so delali pred vojno, bodo delali po vojni, zlasti, če bo ta nova organizacija propevala. Agrarci so izrabili sedanji položaj, pa so ustanovili organizacijo, ki bo služila vbodoče kot podlaga agrarskemu kartelu, ki ga bodo konsumenti proklinjali tako kakor proklinjajo vse kartele in truste. Vnovčevalnice so sicer malenkostne organizacije, toda po namenu so poizkusile, ki utegnejo konsumente silno oškodovati ter ne zaslužijo ne moralne in ne gnotne podpore od konsumentov in onih krogov, ki jim mora biti splošni interes pred očmi.

Tretje vojno posojilo znaša v Avstriji nad 4070 milijonov, na Ogrskem pa nad 2000 milijonov kron. Skupaj torej nad 6 milijard.

Poziv črnovojnikov rojstvenih letnikov 1872, 1873, 1874 in 1896. Avstrijski črnovojni zaveznici rojstvenih letnikov 1872, 1873, 1874 in 1896, ki so bili na prebiranju do spodaj določenega roka za prihod v službovanje spoznani, da so sposobni za črnovojno službo z orožjem, morajo odriniti v službovanje, ako se niso že pritegnili za službo z orožjem, ali niso bili iz ozirov javne službe ali javnega interesa oproščeni te službe na določen čas, in morajo priti k c. in kr. dopolnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma k c. kr. deželno-bramborskemu (deželnih strelcev) dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, ki je oznameno v njihovi črnovojni izkaznici, dne 6. decembra 1915. l. Tisti izmed zgoraj oznamenjenih rojstvenih letnikov, ki bodo spoznani za sposobne na dodatnem prebiranju po tem roku za odhod v službovanje, morajo odriniti v službovanje v 48. urah potem, ko bodo odbrani. Za tiste, ki morajo zaradi začasne oboletosti odriniti v službovanje šele v poznejšem roku, nego velja zanje po gorenjih določilih, velja za to določeni rok, ki ga je posneti iz črnovojniške izkaznice. Črnovojni zaveznici morajo priti na dan, ki jim je določen za prihod v službovanje vobče najkasneje do 11. ure dopoldne. Kake manjše zamude te ure so dopustne le tedaj, če se morejo utemeljiti s prometnimi razmerami. Ako bi bilo v črnovojni izkaznici oznameno c. in kr. dopolnilno okrajno poveljstvo, oziroma c. kr. deželno-bramborskemu (deželnih strelcev) dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, ki je najbližje njihovemu bivališču. V interesu vsakega črnovojnega zavezanca, ki odhaja na službovanje, je, da prinese seboj par močnih, v vojni porabnih čevljev, vol-

neni perilo, po možnosti krpe za noge (obojke) iz ovčje volne, potem žlico, nož in vilice ter posodo za jed, kakor tudi orodje za snaženje. Za seboj prinesene čevlje in volneno perilo se bo dala odškodnina, ki se določi s cenitvijo, ako se pokaže, da so te stvari popolnoma uporabne za rabo v vojni. Dobro je tudi, prinesiti seboj živila za dan prihoda; za to se bo dala določena odškodnina. Črnovojna izkaznica daje pravico do brezplačne vožnje po železnici, kadar se odrine v službovanje — izvzemši brzovlake —, in pred nastopom te vožnje jo je dati kolkovati pri blagajnici za osebe na postaji odhoda. Kdor ne sluša tega pozivnega povelja, se strogo kaznuje po obstoječih zakonih.

Vpoklic letnikov 1865. do 1871. Kakor poročajo oficijozno z Dunaja, bodo 45 do 50letni črnovojniki poklicani pod orožje najbrž sredi januarja 1916.

Vpoklic 42 — 50letnih. Prekmurske »Novine« poročajo iz ne vemo katerega vira, da pred mesecem marcem 1916 od 42 do 50 let stari možje, ki so bili spoznani za vojaško službo sposobni, ne bodo vpoklicani.

Nabrežina. Šesti izkaz podpornega sklada železničarjev v Nabrežini v kurilnici. Tekom mesecev oktobra in novembra so se nabrale sledeče vsote: Meseca oktobra v kurilnici 34 K 80 v., od tega denarja se je odtegnilo 25 od sto za »Rudeči križ« (8 K 70 vin.), ostane še 26 K 10 v. Podporo so dobile tri osebe, in sicer Gergič Vincenc in Zidarič Josip po 10 K in Jožefa Simoneta 6 K 10 v. Skupaj 26 K 10 vin. Podporo so dobili zaradi dolgotrajne bolezni. Meseca novembra se je nabralo 37 K 70 v., od tega denarja se je odtegnilo 25 odstotkov za »Rudeči križ« (9 K 42 v.), ostane 28 K 28 v. Podporo so dobile tri osebe: Ivan Škerk 10 K v slučaju dveh smrti v družini, Zidarič Jožef 10 K in Gergič Vincenc 8 K 28 v. Ta dva sta dobila podporo zaradi dolgotrajne bolezni. Skupaj 28 K 28 v. Torej se je nabralo tekom dveh mesecev 72 K 50 vin. Podpora se je izplačala šestim osebam, za »Rudeči križ« se je odposlalo 18 K 12 v. Razdelilo se je pa torej 54 K 38 vin. Preostanka ni nič. Ta izkaz je bil prilepljen v kurilniški delavnici na steno, tako da je bilo vsem razvidno, kako se je uporabil nabrani denar. Na vprašanje nekaterih udov postajnih uslužbencev, zakaj da smo razpustili podporni sklad na postaji in pri prožnih delavcih, moram le toliko odgovoriti, da so nekateri udje sklada preveč podporni sklad izkoriščali; ko so namreč dobili po dva ali tri mesece podporo, pa niso hoteli več prispevati, ker so mislili, da ne bodo več bolni. Žal, da se je tako zgodilo. Mislim, da sedaj marsikateri pogreša te podpore 30 K na mesec; saj jih je bilo tudi v kurilnici nekaj, pa so se kmalu izpokorili. Tako se pa ne godi samo pri podpornem skladu, marveč tudi pri organizaciji. Nekateri poznajo železničarsko organizacijo samo takrat, kadar jo potrebujejo; prej nimajo denarja za prispevek, v sili bi pa radi to popravili in imajo tudi denar. Toda kar je zamujeno, je zamujeno. V potrebi vsak najde načelnika podružnice. — Obenem naznanjam nove odbornike podpornega sklada v kurilnici, ki so bili izvoljeni 10. novembra t. l., in sicer: Šaub Leop., predsednik, Jan Alojzij, blagajnik, Ahačič Valentin, preglednik, Abram Anton in Šušteršič Ivan II. odbornik. Komur ni ta volitev po volji, naj se oglasi ali odgovori. Toliko v vednost. — Predsednik prav. in strok. društva in blagajnik podpornega sklada — Jan Alojzij.

Vojni stroški do konca leta 1914.

Kontrolna komisija državnih dolgov je izdala sedaj izkaz o državnih dolgovih, kolikor so znašali koncem decembra 1914 in obsegajo tudi državne dolgove, najete v tem času za vojno. Koncem leta 1914. so znašali vsi državni dolgovi skupno 17.960.865.376 kron in so se od junija 1914 pomnožili za 4.958.796.053 kron. Za ta državni dolg je treba plačati na leto 700.817.821 kron obresti.

7.000.000 kron bodo dobili svinjerejci na Kranjskem za prodane prašiče več vsled zvišanja maksimalnega tarifa. »Domoljub« piše o tem vprašanju: »Hvaležni smo, ker je deželni odbor kranjski pri deželni vladi dosegel, da se je zvišala cena prašičev. Zlasti deželni glavar ima pri tem velike zasluge. Torej pri vsakem kilogramu se je cena zvišala za 70 vinarjev. Vzemimo le, da se proda 100.000 prašičev po 100 kilogramov. Povišek znese sedem milijonov kron, ki jih bodo naši kmetje več dobili. V resnici je število še veliko večje. En sam gospodar, ki ima dva prašička na prodaj, bo dobil zdaj 140 kron več. To je nekaj pomoči, da bo mogel družini obleko in obutev napraviti.«

Najtežja fronta svetovne vojne. Švedski generalnoštabni stotnik Gada je obiskal soško fronto in se je o svojih vtisih na tem bojišču izrekel tako-le: »Svet niti ne pojmi, kaj tu izvršujejo avstrijski vojaki. Najtežja fronta svetovne vojne je italijanska fronta. Nepremagljiva vztrajnost in odpornost teh vojakov se ne more dosti občudovati.« — Ti občudovanja vredni junaki so jugoslovanski vojaki.

Ogrsko in bulgarsko žito. Budimpešta, 23. novembra. List »Ujsag« poroča, da sta nemška in avstro-ogrška vlada sklenili dogovor, da dobita prevešeno bulgarsko žito samo Nemčija in Avstrija, zato Ogrska nima pravice do bulgarskega žita. Pa Nemčija in Avstrija sta se zavezali, da bosta žito, katero jima je svojčas Ogrska garantirala, šele tedaj zahtevali, če bi to zahteval položaj.

Prijetno se oddahnemo, če izmivamo zasližen goltanec in vrat s Fellerjevim mehčecim fluidom iz rastlinskih esenc z znamko »Elza-Fluid« in ga zopet očistimo sliza. »Elza-fluid« je izredno pripraven za izmivanje ust, vratu in goltanca, čisti in desinficira, poživlja krvotok v nežnih sluznih kožicah in jih utrjuje proti prehladu. 12 steklenic tega preizkušenega domačega sredstva pošlje franko za 6 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvatsko). Ravnotam se naročajo tudi Fellerjeve mehke odvajajoče rabarbne kroglice z znamko »Elza-kroglice«. 6 škatlic za 4 K 40 h franko. (ve).

Svetovni pregled.

Obratne nezgode v avstrijskih rudnikih. Nezgodni zavarovalnici za rudarje je bilo prijavljenih od 1. januarja do 28. oktobra t. l. 15.083 obratnih nezgod; med njimi 177 smrtnih slučajev. Povprečno pride na dan 50 nezgod. V 8428 slučajih ni trajalo zdravljenje nad štiri tedne. Odškodnino je dobilo doslej 1714 ponesrečencev. 15.083 obratnih nezgod, sedaj, ko je četrtina manj rudarjev zaposlenih kakor običajno, je precej celiko število.

Jubilej generalne komisije strokovnih organizacij v Nemčiji. Dne 17. novembra je minilo 25 let, odkar so ustanovili generalno (glavno) komisijo strokovnih organizacij v Nemčiji. Leta 1890, v Berlinu se vršeča konferenca strokovnih organizacij in leta 1892, v Halberstadt se vršeči strokovni kongres sta izvedla in spojila vse nemške strokovne organizacije z ustanovitvijo generalne komisije. Veli-

kansko je delo, ki ga je izvršila ta korporacija v minulem četrtstoletju v socialnem oziru za emancipacijo delavstva. Nemška oblika strokovnih organizacij je prodrla po vseh kulturnih, v vseh industrijskih državah. Zlasti pa so avstrijske strokovne organizacije zajemale svojo moralno in dejansko pomoč tam, in s hvaležnim priznanjem se ob tej priliki pridružujemo slavju strokovnih organizacij v Nemčiji. Naprej po poti osamosvojitve, naprej k socialni enakopravnosti oni, mi in vse delavstvo sveta! Nas vseh naloga je to!

Srbska vlada na begu v Solun. Srbska vlada se je preselila iz Mitrovice v Prizren. Od tam pa pojde, kakor trdijo v diplomatiških krogih, preko Tibre in Monastira v Solun.

Naši vojni ujetniki v Sofiji. V sredo je dospelo v Sofijo iz Niša 400 avstrijskih vojakov, osvobojenih iz srbskega ujetništva. Nahajali so se v žalostnem stanju, mnogo jih je vsled slabe zdravniške nege pohabljenih. Odpotovali so s 14 v Sofiji se nahajajočimi avstrijskimi častniki čez Lom v domovino.

Gorovje srbskega smrtnega boja. Gorovje, kjer se sedaj bore avstro-nemške čete, je najbolj divje in najmanj preiskano v Srbiji. Na tem gorovju so obširni pašniki, katere daje rdžava v najem. Tu se pasejo črne ovce v čredah, ki štejejo večasih po 5000 glav. Da moremo ceniti silne napore naših čet ob hitrem prodiranju, treba pomisliti, da je razdrapano gorovje povprečno 1500 do 1600 m visoko. Stolova planina je iz grafita. Nasproti te planine leže razvaline grada Maglič, ki je vsled tega zanimiv, ker o njem ni nobene pravljice in sporočila, kar je v Srbiji posebnost. Od avstrijskih čet osvojeni 1560 mestrov visoki Pogled tvori del gorovja Jastrebac, na ktaerega severnem pobočju so se naše čete zmagovito borile.

Gospodarska napetost med Bulgarijo in Rumunijo. Med trgovci čimdalje bolj narašča nevolja, ker Rumunija zadržuje biago, namenjeno v Bulgarijo. »Kambana« piše: Zakaj ne pusti Rumunija prav nobenih stvari v Bulgarijo? Zakaj zadržuje brez vsake pravice in proti vsem postavam naše milijonske vrednosti na svojem ozemlju? Rumunija ne more za to navesti nobenega oprostilnega razloga. Mi Bulgari se moramo vprašati, kateri morejo biti pravi nagibi.

Za Rumunijo se bliža ura odločitve. »Dreptatea« je vprašala pri vseh poslaništvih v Bukareštu in poroča: Vsi ententini poslaniki v Bukareštu izjavljajo soglasno, da Rumunija ne bo mogla biti dolgo več nevtralna. Ententa je odločena nastopiti proti Rumuniji. Kakor hitro bo Rusija zbrala svoje čete v južni Bestrabiji, dobi Rumunija ultimatum, ker je brezpogojno potrebno, da se ruskim četam zagotovi prehod skozi Dobrudžo proti Bulgariji.

Ententa proglašuje, da še ne blokira Grčije. Kljub temu pa nočejo sprejemati več blaga in naročil za Grčijo razne plovne družbe.

Kuropolitkin vrhovni poveljnik ruske armade proti Bulgariji. Rusija namerava iti z večjo vojsko nad Bulgare. Poveljeval bo tej vojski iz rusko-japonske vojne znani general Kuropolitkin.

Grška ostane trdna. Berlinski listi poročajo: Grška poslanika v Parizu in Londonu sta srancoski oziroma angleški vladi izjavila, da bo sicer Grška tudi v bodoče pripuščala izkrcavanje četverozveznih čet v Solunu, da pa ne more pripustiti, da bi oborožene srbske čete prestopile na grška tla. — Preko Ženeve poročajo, da poda Grška novo protestno noto proti zlo-

rabi njene nevtralnosti. Ta nota bo zelo resna in dokazuje, da so bili Kitchenerjevi napori zaman.

Fellerjeve želodec krepčeče, mehko odvajalne rabarne kroglice z znakom

'Elza-kroglice'

odpravijo zaprtje.

6 škatlic franko 4 K 40 h. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr g št. 334 (Hrvaško). Nad 100.000 zahvalnih pisem. II-a.

Kaj vse zahteva ententa od Grške.

»Frankfurter Zeitung« javlja, da hočejo Francozi in Angleži okupirati Solun ter spraviti železniške proge Solun-Gjevgjeli, Solun-Dojran ter Gjevgjeli-Dojran pod lastno upravo. Berlinski listi poročajo: Kitchener je zahteval od grške vlade, da prepusti ozemlje med kraji, ki leže južno Ohridskega jezera in kraji južno Gjevgjelov ententnim četam. Zahteval je tudi pravico kontrole na posameznih grških otokih, o katerih sumijo Angleži, da služijo kot oporišča nemškim podmorskim čolnom. Prvi zahtevi bi se grška vlada morda vklonila, drugo pa odločno odklanja.

Bojadžev o položaju na bojišču. Posebni poročevalc lista »Pester Lloyd« se je razgovarjal v Nišu s poveljnikom prve bulgarske armade Bojadževem v vojaškem kazinu v Nišu. Pri generalu se je nahajal princ Ljudevit Windischgraetz, avstroogrski zvezni častnik in več nemških in avstrijskih častnikov. Edini civilist je bil prejšnji podkonzul v Nišu, ki se je že vrnil na svoje mesto. General Bojadžev, ki je študiral v Italiji, govori gladko italijansko. Stanuje v Nišu v mali hiši, v kateri je stanoval prej srbski kralj s svojo rodbino. O položaju je izjavil: Bulgari so se prvič združili z Nemci pri Paračinu, pri Prokuplju so se popolnoma združile vse tri armade. Pripomniti moram, da je bulgarska divizija, ki je pri Kladovu zadela na avstrijske čete, bila ravno tista, ki je dobila pri Prokuplju stik z armadami zaveznikov. Združitev pri Prokuplju je zgodovinski in zanimiv dogodek. Predstavljati si le moremo, kako so občevali Avstrijci, Ogrji, Nemci in Bulgari, prej si tega nismo mogli predstavljati. Ko sem vprašal, kako se jim je to posrečilo, mi je nek častnik odgovoril: Čisto priprosto, z mimiko. — O srbski armadi, ki bi nameravala bežati v Črnogoro, se še komaj govori. Srbske armade v pravem pomenu besede ni več. Obstojajo le še poražene čete, večinoma brez častnikov in podčastnikov. Vojaki vržejo orožje proč, če se jim zato le nudi prilika. To so prej begunci kakor vojaki. Če se jim posreči, da pridejo v Črnogoro, morejo še manj veljati za armado, ker bi prišli tja brez voz in brez topov. Naša druga bulgarska armada, ki operira v Macedoniji, je dospela do črte Rankovce-Kuratin-Zegotoze. Dosegla je lep uspeh, ker je vzela 1000 metrov visok vrh Kobilica. Ta bulgarska armada je odrezala Srbom cesto, ki vodi v Macedonijo. Zdaj postopa še nekoliko defenzivno in čaka, kako se

razvijejo dogodki, da sune proti jugu, ko se združi z zveznimi armadami. Upam, da v zelo kratkem času popolnoma potlačimo Srbe; s prostimi silami pa premagamo na jugu operirajoče čete četvero-šporazuma: Kafre, Angleže in Francoze. Ko smo opravili z 200.000 Srbi, bomo pač tudi opravili s 100.000 možmi četvero-šporazuma. O resnem odporu srbske armade ne more biti več govora. General je pojašnjeval svoje besede na zemljevidu. Na omari, na kateri se je nahajal zemljevid, je ležal red železne krone I. vrste, s katerim je odlikoval cesar Franc Jožef Bojadževe izredne zasluge.

Pred resnim dogodki. »Corriere« poroča iz Aten 20. t. m.: V političnih in meščanskih krogih vlada velika razburjenost. Poročila inozemskih poročevalcev so pod strogo cenzuro. Splošen vtis je, da se nahaja Grčija tik pred resnimi dogodki. Po ulicah hodi polno močnih vojaških straž z nabitimi puškami. V diplomatskih krogih sodijo, da zahteva Anglija resne garancije za odločno dobrohotnost Grčije napram srbskim in ententnim četam. Vlada ima najboljše namene, da prepreči zadnje ukrepe zaveznikov. — Vladni list »Embros« piše: Kljub dobrim upom po avdijenci Denys Cochina se je položaj danes poslabšal. Cochin je bil zadovoljen z izjavami kralja, toda Anglija se ne zadovoljuje z dobrohotno nevtralnostjo Grčije, nego zahteva pravico, da sme porabljeni grško ozemlje za operacijsko polje, se sme nanj umakniti, nanovo se organizirati in napasti Bulgare, Nemce in Avstrijce. List dostavlja, da bo grška vlada skoro gotovo protestirala. Grčija lažje na ta način prepusti svoje ozemlje, kakor pa da bi morala opustiti svojo nevtralnost.

Angleži se umikajo iz Bagdada. Iz Carigrada poročajo dne 23. novembra: Brezdvomno gotovo je, da sta se dva indijska polka, ki pripadata četam, ki ope-

rirajo proti Bagdadu, očitno branila, nastopiti proti Turkom. Ko je bilo dano povelje, da se naj ustrelj vsak deseti mož, se je pasivni odpor indijskih vojakov sprevergel v očitni upor. Ta upor čet, kakor tudi dejstvo, da so dospela turška ojačenja, je bil vzrok, da je bilo treba angleške čete, ki so prodirale proti Bagdadu, umakniti.

Dvajset zračnih napadov na Anglijo. Zanimivo je, da je nemška zračna flotilja že dvajsetkrat uspešno angleško ozemlje napadla. Dne 15. januarja 1915 poleteli so »Zeppelin« prvič v Yarmouth, Sandringham, Kings, Lyun, Sherringham in Cromer. Uničili so le v Yarmouthu več kot 70 hiš in mnogo mornariških naprav, v Kingsu 150 hiš in vodovod; v ostalih krajih pa so istotako povzročili požare in veliko materijalno škodo. Dne 12. marca sledil je napad na pristanišče Londona, katerega so dne 14. aprila ponovili. In tako je šlo naprej: dva napada v aprilu, štiri napadi v maju, trije v juniju; v juliju le eden, pa jako uspešni napad, pri katerem so »Zeppelin« celo angleške bojne sile v moči večih križark in torpednih čolnov ter velikih letal nazaj pognali. Avgusta in septembra so se vršili tudi po trije napadi. Najuspešnejši napad pa se je vršil v noči od 13. na 14. oktobra. Glasom zajamčenih poročil iz zanesljivega vira postalo je več kot 1000 oseb v Londonu žrtev tega napada, več kot 100 poslopij je bilo močno poškodovanih ali požganih, vojaškim namenom služeče naprave težko zadete.

Velika rudniška nezgoda v Porenju. Pri sloveči jami »Nemški cesar« v Hambornu se je zopet pripetila velika nezgoda. Vneli so se plini in ubili 19 rudarjev, osem jih je bilo težko in pet lahko ranjenih.

Ovacije oproščeni morilki. V Newyorku se je te dni izvršila glavna razprava proti morilki svojega zapeljivca 22-letni gospej Rozi Traina, izredni lepotici

Odvetnik in kazenski zagovornik

dr. Josip A. Tomšič

se usoja vljudno javiti, da je

otvoril svojo lastno odvetniško pisarno

v Ljubljani, Sodna ulica šte. 13.

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg št. 10

špecialna trgovina pletenin, trikotaž in perila

priporoča svojo veliko zalogo, kakor!

Športno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletena srajce in spodnje hlače iz volne, veldblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele. Perilo za dečke, deklice in dojenčke. Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

newyorške City. Ustrelila je bila slikarja Montiglia, Italijana po rodu. Toženka je bila po petdnevni razpravi oproščena. Ko se je proglasila oprostilna razsodba, je gospo Traina popadel krčevit jok. Radostno je poljubila svoje otroke in soproga, ob čegar roki je zapustila sodno dvorano. Občinstvo je prirejalo oproščenci tako burne ovacije, da je moral dati sodnik izprazniti dvorano.

osebami so jih rešili le 53.

Kabinetna kriza na Portugalskem. Iz Lisabone poročajo, da je kabinet Castro odstopil. Parlament se bo sestal dne 3. decembra k izrednemu zasedanju.

22 sinov na bojišču. V Ahlbecku na Nemškem (Pommern) živi krojaški mojster Ferdinand Eglinski, ki ima 22 sinov v vojski. Eglinski je sedaj tretjič oženjen in ima vse skupaj 30 otrok. Pri prostemu krojaču gre čast, da ima, kakor je sedaj neizpodbitno dognano, največje število sinov na bojišču.

Holandska in posredovanje za mir. »Neue Züricher Zeitung« poroča iz Haaga: V zbornici je vlada priznala, da bi bil konec vojne za Nizozemsko nepreračunljive važnosti, toda vlada ne najde zadostnega razloga, da bi ponudila svoje posre-

dovanje, pač pa je kot nevtralna država vsaki čas pripravljena sodelovati pri vsakem resnem stremljenju za pospešitev konca vojne, toda jasno ji je, da noben trud ne more uspeti, če se to dela samo pri enem ali dveh vojskujočih se državah. Četudi si vlada želi miru, vendar se ne bo dala zapeljati k prenačljenim korakom, ki bi stališču dežele in njenim miroljubnim namenom znali le škoditi.

Kabinetna kriza na Španskem. Španski ministrski predsednik Dato namerava še pred koncem novembra spraviti pred zbornico vprašanje vojaških reform. Levice pa zahteva, da se to vprašanje obravnava obenem s proračunom. Zdi se, da vojaški program ne bo sprejet in da bo proračun za leto 1915 obveljal tudi za leto 1916. Splošno vlada prepričanje, da se bo kabinet Dato umaknil liberalnemu kabinetu.

747 oseb utonilo. »Vossische Zeitung« iz Rotterdam: »Star« poroča: Neznani podmorski čoln je potopil parnik »Calwados«, ki je vozil iz St. Nazaire. Med 800

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne nameščence
za leto 1916

dobe sodrugi v kratkem pri zapornikih in vsi, ki so naročili koledarje pri upravi lista »Delavca« po pošti. Kdor naroči več kot 10 koledarjev dobi popust.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritličje.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4, pritličje
Dr. B. Ipavic	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3 pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v najnujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v najnujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Zapomni, ne zabi:
Boln ali zdrav,
Le „FLORIAN“ rabi,
Želodcu bo prav!

Želodčni likér.

Je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je kupal draga in neprijetna zdravila!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od
Rastlinske destilacije „FLORIAN“,
v Ljubljani.

Postavno varovano.

Rudarski koledar za leto 1916

izide v kratkem. Cena v platno vezanem izvodu 1 krono, po pošti 10 vinarjev več. Naroča se pri upravi »Delavca« in pri zaupnikih.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za .. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vojaški čevlji

za častnike in moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,

Breg št. 20.